

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

3 septembrie st. v.
15 septembrie st. n.

Ese in fiecare duminică.

Redacțiunea :
Strada principala 375 a.

Nr. 36.

ANUL XXV.

1889.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Despre graiul inimei.

Cuvintele pentru rugăciunea de astăzi sunt luate din psalmul 4, vers 5:

»Diceți întru inimile voastre pe așternuturile voastre ve umiliți.«

Ce să dicem noi? Și cum să ne umilim? Precum e starea noastră sufletescă, și noptea e pentru noi prieten ori dușman. Ea ne aduce pacea din lăuntru, ea ne face să uităm necazurile și durerile, ori ne muneșce conștiința și ne chinușce gândirea. Tot omul are înse o clipelă, în care viața se opreșce și așteptă până ce el și-a strîns din nou puterile, pentru ca să o porțe erăș pe umerii sei. Cum întrebuițăm înse noi această clipelă? Ne culcăm și ne sculăm fără de grijă, numai pentru că amurgeșce spre seră și se luminează de di spre dimineță. Părăsim munca zilei, precum o reinț cepem din nou. Fără tragere de inimă, fără bucurie, fără de o voință serioasă, numai și numai pentru că trăim și pentru că trebuie să viețuim. Nenorocii de noi! nu înțelegem cât de mult, cât de nemăsurat de mult lăsăm în lume neimplinit. Nimic nu e în lume, ce n'am putē imbunătăți și infrumșetă. Nu e om căruia nu i-am putē ajuta întru ceva. Inse noi pășim înainte fără grijă, cum pășeșce animalul, când întorče rōta unei mori.

Când tu nu-ți implineșci cum se cuvine datoria, atunci întręga casă, întręga familia ta simte neajunsul. căci e una din puteri care lipseșce, ca legătura să fie deplină.

Unii merg de se culcă plini de ură și de neindestulare. Nici de una, nici de alta nu se pot lăpedă. Și decă i-a ajuns seră, fără a fi biruit, ei pornesc gōna din nou dimineța următoare, căci noptea nu le-a adus în inima lor pacea, și nemulțămirea le-a crescut. Alții se chinușce în pat cu grigile lor. Ei se întorc în patul lor neodihniți în toate părțile, grigile lor cresc meru și-i apasă nemăsurat, încât cred că nu le mai pot purta. Dar dimineța vine și le dovedeșce, că tot pot trăi și tot pot munci.

Adese ascunđi planuri mari și întinse, mândria îți fură somnul, care trebuie să te întărăscă, pentru a-ți da puteri și pentru a ajunge scopul vieței tale. Adese slăbeșci muncindu-te fără de folos cu gânduri zadarnice, și nu veđi că numai ce e aprōpe de tine te pōte duce spre țelurile mai depărtate.

Ca nisipul mării e mulțimea pricinelor, pentru cari nu aflăm pace nici în mijlocul nopței celei mai liniștite, pizmuind pe copilul care dōrme adānc chiar în mijlocul vijeliei celei mai crunte bătălii.

Dar pentru ce dice psalmistul: „Vorbiți întru inimile voștre pe așternutul vostru?“

Noi grăim; grăim peste măsură adeseori. Graiul nostru e inse neroditor, gândirea noastră n'are greutate, er dorințele noastre sūnt fără sfērșit și se imprăștie cum dispare cēta dimineței dinaintea celei dintēiu raze a sōrelui. Căci noi grăim numai întru gândirea noastră cea nebnnă, care se inverteșce într'un cerc fără sfērșit, și nu grăim cu inimile noastre întru cari locueșce Dumnezeu. Gândurile noastre nu ne vor aduce aminte nici-odată de datorie neimplinită, numai inimile noastre ne cērtă neincetat pentru ceea ce n'am făcut. Inima noastră vede când greșeșce, ea vede unde ar fi trebuit să întindem ajutor pentru a aduce ușurare. Dar vin gândurile nebune și ne dic: Incetază! pentru ce te osteneșci, căci totuș nu ți se va da mulțămită! Inima nu așteptă mulțămită; inima luge de mulțămită. Inima de mult ar fi iertat, căci ea șcie că acela care a supērat-o n'a fost sātōs, că a fost intristat ori neliniștit. Șcie că cel ce ne-a înfruntat, de mult se căieșce pentru cuvintele sale nesocotite. Dar și aci vine gândirea neimpăcată și dice: Nu te umili! Fii mândru! Arată cât ești de neindreptățit, pentru ca aprōpele teu să simță cu tot dinadinsul vătēmarea ce ți-a pricinuit.

Inima ar purta cu răbdare și grigile pe cari le avem dela Dumnezeu. Dar se pornesc și se afită gândurile cele nebune și îndēmna la rescōlă împotriva voinței a-tot-puternice a lui Dumnezeu. Se chinușce acele gânduri și se isbesc în toate părțile, pentru ca să afle ele ēnșile scāparea, și n'așteptă cu răbdare mātuirea trimisă dela Dumnezeu.

Er tu, care în mândria ta te-ai resculat și nu vrei să șcii de impregiurările, pe cari nu le poți nici birui, nici înlătură, — decă ai fi lāsat să vorbēscă inima ta, ai fi înțeles, că tu ai putē fi mare în lumea cea mică de care ești incungiuurat, că ai putē fi un stēlp pe care să se razime clādirea cea mare.

Dar nu e de ajuns ca să grăim întru inimile noastre, ci mai trebuie să și fim îngăduitori.

Inima ne pōte rēspunde vre-odată? N'am așteptat ore de sute de ori înzādar? Avut-a Dumnezeu îndurare cu noi? Ori luat-a el crucea de pe umerii noștri? Și când a auđit el vre-odată rugăciunea noastră?

O voi necredincioșilor! Dar de câte ori s'a întins peste voi acoperēmēntul mātuirii! Câte bucăți de pāne ați māncat, de cari nu erați vrednici! De câte ori v'a sosit ajutor neașteptat, când erā să ve innecați!

Decă ne-am aduce aminte de darurile primite. decă ne-am aduce aminte de câte ori stā în pragul ușei noastre aceea ce noi credem că e cu neputință să

dobandim, decă ne-am aduce aminte de câte ori ai dat mulțămită lui Dumnezeu pentru că el nu ne-a împlinit dorința: — atunci am ști cât de bine e să fim îngăduitori.

Tu te tânguești că noaptea n'ai dormit, și nu simți liniștea pe care ți-a trimis-o în inimă cea din-tău rază a sôrelui. Tu nu știi să spui decât că ziua a alungat vedeniile cele gróznice. Nu-ți dai insee sémă cât te-a cumintit privigherea nopței, cum ți-a luminaat vederile și cum te-a silit să te gândești la lucruri, la cari ziua nu aveai vreme să te gândești.

Un suflet evlavios știe de ce e îngăduitor. El totdeauna aude răspunsul. Ți-e aici cari caută să culégă smochine de pe măracini și să semene grâu în mlăștine, aceia cred că lor nu li se mai dă nici un răspuns, pentru că răspunsul nu se dă după placul lor.

Dar unde e omul care să voescă a privi în fața a Țeseși vieței sale, în chiar Țesăși inima sa? Voi fricoșilor! Credeți că vieța va fi urită, că va cere dela voi luptă, că inima ve va da răspunsuri aspre neprietenóse și că inima ve va pedepsi. Voi slăbănogilor cu inima! Vieța și inima una sânt: una mărește pe cealaltă, o plasmuește, o înalță, o pórtă. Voi numai să pășiți înainte cu bărbăție și să nu închideți ușile dinaintea sóptelor conșciinței celei curate, ci să mergeți pentru a o întimpină. Dar decă pururea ne tânguim, pururea vom află pricină pentru a ne tângui. Decă vom da pururea mulțămită, pururea vom avé temeiu pentru a fi mulțămitori. Căci mai bine e să dicem adese: »Cât de vesel eram eu atunci! Cum am fost ajutat în ore de nevoie!«, decât să ne tânguim mereu dicend: »Cât de multe am suferit! Credeam că nu voi avé puterea a le îndurá!«. Astfel gândind și cugetând vei vedé, că ori și când este ajutor pentru suferințe. Căci Țetă, tu trăești!

Dar noi nu sântem mulțămitori pentru raza de sóre ce ne încăldește trupul și sufletul, pentru verdéța primăverei ce ne inveselește ochii, pentru cântarea frumósă a pasérilor ce ne desfată urechile, pentru vorba de iubire ce ne indulcește inima, pentru gândul bun ce ne-a făcut să începem o lucrare, pentru puterea ce ni s'a dăruit ca să putem isprăvi lucrul început. Aceste tóte ni se par lucruri firești. Numai ceea ce nu ne priește e nefiresc.

Ce știi tu despre tóte aceste? Cine ți-a lămurit ție legile dumnezeesce cari pórtă firea? De unde să știi tu țința lor? Tu nu știi pentru ce o ființă e hrana celeialalte. Tu nu știi pentru ce pretutindeni sânt ființe, în fiecare picătură de apă, în cel mai mic grăunte de pământ.

Noi nu șcim de sânt, ori de nu sânt ființe viețuitoare în lumile urieșe, cărora le dicem stele, dinaintea cărora pământul nostru e ca un grăunte mic și neînsemnat. Nici nu șcim cum sânt acele ființe, și totuș mai îndrăznim să vorbim despre legile firei!

Ascultă tu de vocea ce-ți sună din pieptul teu și pe care o poți înțelege totdeauna, căci acéstă voce Ți vorbeșce ca unui copil, potrivit cu priceperea ta, potrivit cu cunoșcințele tale, potrivit cu iscusința ta. Acea voce va îndreptă gândurile tale desvrătite și încălcite. Așteptă dar și nu cărti! Dumnezeu vorbeșce cu tine în frémăt blând. Așteptă dar pe așternutul teu și cercă cu stăruință, ca să-l auzi!

Dumnezeule pré iubite! Apropie-te de noi, căci te așteptăm! Grăeșce Tu cu glas înalt intru inimele nóstre și nu Te osteni de întrebările nóstre, până când Te vom fi înțeleși! Infránéză Tu gândirile nóstre cele trufase cu cuvântul Teu cel dumnezeesc! Pogórá-te și te aședă tu singur intru inimele nóstre, și ne invéță să viețuim intru duhul Teu și întocmai după voia Ta! Fă ca nóptea să nu ne intristeze nici

atunci când o vom petrece în lacrimi de sânge după poruncile Tale!

Fă să remănem biruitori și să ne înălțăm érăș spre sórele luminător! Nu ne lăsă să ne cufundăm în valurile întunecate ale patimilor! Stăpănitorule! Grăieșce intru inimele nóstre și fii Tu rostul nostru! Ne-am înarmat cu răbdare și credință, ca să putem așteptă! Amin!

Carmen Sylva.

Viespele.

(Fabulă.)

Viespele când se vedură cu albinele la fel,
Trase tot ca prin inel,
Și cu ace n'țepetóre,
Diseră: »Cum óre?

»Adecă să nu ne fie și noue n'voit

»Ca să facem miere?

»Ba decât albina chiar și indoit?

»Demnitatea nóstră așa lucru cere.»

Dar se tot suciră,

Dar se invértiră,

Iși urdiră céra, mierea pe la uși, pe la uluce,

Pe la streșini, în vileag,

Peste tot locul pe unde póte locușor s'apuce

Cel obraznic și dulcég...

Sbárniră-apoi:

»Ia priviți cum noi

»Ne urzim căsuțe, le umplem cu miere.

»Asta e dovédă că sântem putere.»

— Țeu cumetrelor, o fi,

»Dise harnicul páiajen, — lesne-i a grái

»Și-a te lăudă pe sine-ți, dar a vóstră miere

Nimenea n'o cere.

»Și-apoi ce mai faguri... fără nici o artă...

»Ați făcut-o fiară!

»Pe când uite, — albina tace și munceșce

»Și-al ei stup cu taină și-l imprejmueșce;

»Țr in lume

»Nume

»Și folos mai mare are altceva.

»Decât are céra și cu mierea sa?«

*

»Și n societatea nóstră viespe numeróse sânt,

Mereu sbárnându-și fala;

Da se află și páiajeni să le-o spulbere în vânt,

Să le dea de gol spoéla!

Radulescu—Niger.

In glumă.

Liviei.

Voice numai să glumescă.

Trecut cum erá prin astfel de lucruri — il știu bine — doriá să întórcă încátva capul fetiții, să-i tulbure puțin mințile, să o facă să se ocupe cu el, să-l viseze. Și lui i erá ușor așa ceva, — am spus'o, — în vreme ce ea gingasă ca și un fulg, pe care și o adiere lină îl póte duce, inocentă și ușor credetóre, cu pėrul seu blond ca și un frumos serafim, nu erá trecută prin astfel de lucruri.

Ea îl întelnise în calea sa chiar atunci, când sufletul seu doriá o iubire, când inimii sale i se párea că-i pré străină pe ást pământ, unde e adăta iu-

bire. Il întâlneau atunci, când ochii sei închise vedeau câte un frumos ideal.

Cu toate că poate nu era chiar așa după cum și-l închipuise ea, totuș cu vecinicul lui suris pe buze, cu fruntea sa senină și cu figura sa binefăcută, ea întâlneau-i privirea ochilor lui ce o ficsau — înroșise.

Și el o observă, și voi numai să glumescă.

Se apropia de dânsa, i vorbi cu dulcătă și cu căldură, și ea i plăcu. Și ori de câte ori trecea pe lângă dânsul, și în trecut voia să-l privească cu frumoșii sei ochi ca seninul, de atâtea ori el o observă și se uită la dânsa, i întâlnea privirea și ea din nou înroșia. Și atât era de frumoasă, când acea roșetă plină de inocință se întindea peste obrajii sei, încât, el adeseori își uită de sine și o privia neîntrerupt. Și ah! decâte ori el nu-ș mai aducea aminte, că voise numai să glumescă!

De se ducea și n'o mai vedea mai multe zile, confundat în afacerile de toate zilele, lui i se părea că a uitat-o; și cum să nu i se pară, când nu voise decât numai să glumescă!

Dar atunci când fără nici un lucru se aședă pe scaun lângă masa sa, și fantasia cât de cât i era liberă, îl vedea numai după un moment de cugetare, cât de nehotărît privește în giur de sine, cum fața sa imbracă altă coloră, cum se aprinde.

Și apoi de-odată se scoldă de pe scaun și cu pași clătinațori se îndreptă spre stradă și iese afară ca să o vedă...

Cum? ca să o vedă? și par că voise numai să glumescă?!

Așa-i! o voise! Dar ea îl fermecă, și farmecul privirii sale, și acea blândețe care respiră din totă figura ei, îl cuprinse așa fără de veste și îl lăntuise așa de tare, de el își uitase de glumă, simția că o iubește.

Înzădar inse bătea el strada în sus și în jos, ea nu se arată nici odată; înzădar privia el curios la toți trecătorii, dăr ar întâlni figura sa de ânger, totuș nu o află. Și era și natural să nu o afle, căci ea nu locuia în același oraș; el inse își uitase, de și voise numai să glumescă!

Il vedui odată că bătea éráș stradele, și când privia éráș așa curios la ômeni, și începui să-i vorbesc:

— Ai vedut-o? unde? — me întrebă el deșteptat de abia de jumătate din meditațiile sale.

— Pe cine?

— Pe ea! — și îmi rosti numele ei. Și ce era să fac? să rid? nu! îl luai de braț și continuai cu el preumblarea, propunându-i până în A. unde locuia ea.

— Și ce să facem acolo? — me întrebă mirat.

— Să o vedem pe ea, căci dăr acolo șede!

— Să mergem! să plecăm dar! — răspuse el plin de grabă.

Și atunci vedându-l cât de mult o dorește, îmi adusei aminte că el voise numai să glumescă!

Merserăm. Nu vorbea nimic. Se tot redică numai impacient în trăsura și tot privia dăr se zărește satul ei; și apoi se aședă din nou jos și se cufundă în gândiri.

În fine ajunserăm.

Ea șede pe o bancă de pământ în mica florărie dinaintea casei în umbra unei tufe mari de iasompe și cetia pe Matilda Poni. Când îl vedui că intră, înroșise. El se grăbi ai întinde mâna și a i-o ține strânsă în a sa. Și atunci așa cum se priviau tăcuți unul pe celalalt, par că se zăria cum un curent trece din ochii lui în ai ei; și ah, mult era depus în privirile lor!

Eu me așteptasem la un astfel de tablou, de aceea întârșiai puțin, făcându-mi de lucru pe la trăsura. Când me apropiai, se lăsară de mână și el ocupase loc pe bancă lângă ea. Dar încă tot tăceau. până ce venii eu să le conturb liniștea cu niște vorbe ce înțelesei însumi îndată la început, cât de puțină valoare au pentru ei. Venii să le conturb liniștea aceea, care prin tăcerea sa tainică, le vorbia cu atâta dialectică și așa de bine și de frumos, încât o viață întregă ar fi tot ascultat-o în deplină fericire, fără de a li se urî.

Și ce aveam eu să le conturb fericirea cu vorbele mele? — nimic absolut! de aceea i și părășii. Și atunci par că i vedeam cât de bine le pare, că pot să-și spună fără de ascultător, de și în o limbă neînțeleasă, simțemintele ce le umplea inima; să-i spună ei, că nu o poate uită, că ar vré ca în tot momentul să o aibă înaintea ochilor lui. Să-i spună, că i închină ei totă viața sa, toate puterile sale; că, i dă totă iubirea sa curată ce o are. Să-i spună, că o iubește atât de mult... de și el fu care mai înainte numai glumise...

Nu-i mai vedui până ce începuse puțin a inseră. Ședusem lângă părinții ei, căci am spus-o, că pentru ei, de și le doriaș totă fericirea, eram un superfluu. Eșirăm apoi la preumblare.

El era nedespărșit de ea. Și acum ei par că i se deslegase limba, vorbea atâtea și așa de curgător și cu o voce așa de dulce, cât să fi tot ascultat-o. Și apoi să-l fi vedut pe el, cum o ascultă de cu plăcere și cu câtă afabilitate i răspundea la toate întrebările ei. Într'un târșiu i mai observasem, că ei se țineau tot de mâni, și că, pășese tot alătura, și că se simțiau așa de bine, o cetiam de pe fețele lor cari radiau fericirea.

Preumblarea trecu pentru ei tare iute! Orele sburau cu o repeșiune nedescriptibilă.

Ajunși acasă propusei să ne întorcem la aie năstre. El încă se părș că se învoește, de și cu regret. Dar fu de ajuns ca ea să-l privească cu frumoșii sei ochi, pentru ca el să abdică de reintorcere și să i se supună fără șovăire, de și voise numai să glumescă!

— Am visat că te-am sărutat! — îl aud dicându-i la despărșirea ei, care înroșise. Și fără de a mai așteptă ce va dice ea, fiind că credea că nu-l observă nime, o apucă de talie și depune un sărut pe buzele ei fecioreșci.

Ea nu resistă, căci nu avea putere, iubirea o învinse, se lăsă numai lin în brațele lui. — Și așa-i că éráș vei mai veni la noi? — îl întrebă ea încet, punându-și capul pe peptul lui. — Éráș! — i dise el strîngându-i mica sa mână într'a sa și depărșându-se cu doué fire de »nu-me-uită!«, pe cari i le dăduse ea.

Priviți-l, așa după cum vi-l descriei eu, priviți-l, cât de cufundat pe gânduri trece și acumina pe stradă. Priviți-l bine, căci par că i se vede peptul înălțându-se de bătăile inimii pline de cea mai sinceră iubire, de și la început voise numai să glumescă!...

A. C. Domșa.

Comora.

Un basm vechiu de când lumea ne spune de-o copilă Orfană și săracă, fără nici un ajutor,
Purtând amara-i viață pe drumuri, — cerând milă
La ori ce trecător.

Cinsprece ani trecuse de mult și 'nc'a ei stare
Nu se mai îndreptase . . . Așă-i fusese scris! —
De unii urmărită cu poftetele murdare —
Nesuferită de-alții, — de mulți luată 'n rîs.

Nu-i și de cer lăsată să nu 'ntindă-a ei mână
La milă . . . Vîeța-acésta e chin greu, rușinos . . .
Și dēnsa-i om acuma, — și înima-i o mână
Spre-o cale mult mai dēmnă de trupu-i sănătos.

Nu știe nici a țese, a cōse, ori a tōrce, —
Că nime n'a 'nvēțat-o un lucru cât de mic . . .
Ori ce de-ar vra să facă, ori 'ncotro se 'ntōrce,
Se pare gigant totul — și dēnsa un nimic!

De mersu-i obosită, când diua-i inserată,
Greei l'a a sa colibă se 'ntōrnă 'ncetinel . . .
In drumu-i, fără veste . . . un vēnēt foc s'arată!
Incremenind, se 'ntrēbă: . . . Ce foc să fie-acel?!

— Spusese Lisaveta, bētrēna dela mōră,
C'ades așă s'arată, — ș-aceste focuri sūnt,
Fără nici o indoielă, tot semne de-o comōră
Ce stă de multă vreme ascunsă sub pămēt.

— Comōră-i ôre-aceea? — Așă! ce fericire!
Pe dēnsa să pun mână . . . Cu ea să scap de chin! . . .
Cu ea s'or șterge lacrămi . . . prin ea pizmașă-mi fire
Schimbă-va trista-mi sōrtă, cea plină cu venin! . . .

Și după foc s'alungă . . . Nu pare el departe . . .
E cōlo . . . mai incolo. — Se face nevēđut . . .
Ba etă-l! un pas numai . . . un pas o mai desparte . . .
S'arunc in foc pāpucul, căci altfel e pierdut! . . .

Un vuet surd s'aude in nōptea ca de zgură,
Ș-un țipet! — numai unul! . . . pētrunde între vāi
. . . In lume e acuma in mai puțin o gură . . .
. . . Copila ađi făcut-a greșitul pas întēi!

Căduse într'o rîpă și se zdrobi cu totul . . .
Și 'n loc de o comōră, ea mōrtea-și nimeri.
— Dar dela ea nici popa nu-și mai luă el ortul, —
Că 'n urma ei o zdrēnță măcar nu se găsi!

*

Sūnt mii și mii pe lume desmoșteniți ca dēnsa;
Ca dēnsa mii s'alungă după un vēnēt foc . . .
Visăm comōră vecnic, nădăjduim intrēnsa . . .
Și pentru ea adesea ne punem vîeța 'n joc.

Căci sūnt ursite aprigi la cāpētēiul nostru,
Ce-odat' cu vîeța pune și suferința 'n noi!
— Oh ômeni! — Desnădejdea să fie visul vostru . . .
Atăta-i pentru voi!

N. A. Bogdan.

Limbistică comparativă asupra rădē- cinei: cad.

(Urmare.)

D. e. in celtogallica rădēcina originală *bar* (intre multe înțelese) însemnă și a vorbi; și fiind că *b* se strămută in *f*, *p*, *v*, eră *a* in alte vocale, — rădēcinele derivate au formele *far*, *par*, *var* etc. cari cu sufixele proprii unei séu mai multor limbi fac conceptul séu *vorba*; astfel din *bar* la latini: *fari* a vorbi, — *par* — abolare la latini, *parler* la francesi a vorbi (din *bar* parola=vorba la italieni, parlament

etc.): *verbum* la latini, *vorba* (și *voróva*) la noi, *wort* la germani; *s-ber* la noi, și din *bar* cu felurite rădēcini derivate și sufixe se află multe cuvinte formate la mai multe popóre.

In studiul asupra rădēcinei *cad* nu me ocup cu sufixele, pentru că sūnt prē multe și diferite chiar și pentru un concept, precum vēđurām in: *verbum vorba*, *wor-t*, *par-ola*, *sber-u* etc. Sufixele mi-au fost și imi sūnt materia unui studiu separat; dar pentru atare orientare a cetitorului, adaug numai, că p. e. sufixul *ca* in felurite limbi apare strămutându-se c in: *k*, *q*, — in *ci=cs*, *cz=z=ț*, in *ch=ș* eră *a* schimbându-se in alte vocale și adeseori aceste și dispărēnd.

Eu, prin scrutarea unor rădēcini și anume unor vorbe am pornit de mult pe teren intins al limbisticii comparative, — și prin studiul meu — am ajuns la un rezultat nou pe terenul limbisticii, — anume nu numai prin arătarea schimbării literilor din rădēcină și adecă, arătarea rădēcinilor derivate, dar deosebi prin înșirarea cuvintelor de un concept, purcese dintr'o rădēcină, și mai ales prin împărțirea, clasificarea de înțelesele rădēcinei, am ajuns la un metod practic pe terenul sematologiei.

Sematologia (Körting II p. 167) in sensul larg e invēțătura despre însemnătatea (înțelesul) vorbelor pestetot; in sensul strins e invēțătura despre reducerea vorbelor de sub scrutare la înțelesul séu însemnătatea lor originală (p. e. pentru limbele romanice nu numai la latina *ci* și mai departe.)

In înțelesul strins sematologia e întregirea etimologiei; precum acēsta, metodice se rădică dela formațiune de sonuri mai tineră, cătră acea mai vechiă, așă sematologia dela cuprinsul de înțeles mai tinēr cătră cel mai vechiu al vorbelor. Durere inse, că pentru sematologie încă nu s'au allat propte așă de sigure, precum s'au arătat acele pentru etimologie in legile de sonuri. Opuri, cari de obiectul lor ar avē tractarea sistematica a sematologiei romane (in genere romanice) încă lipsesc (p. 168.)

Astfel fundamentul limbisticii și anume a etimologiei și filologiei nu sūnt numai literile din rădēcină și cunōscerea naturei schimbării lor, ci deosebi — pentru cazul dat — cunōscerea înțelesului rădēcinei și mai ales împărțirea séu clasificarea înțelesurilor rădēcinei și a cuvintelor formate din ea.

Acesta din urmă e terenul, pe care — decă mi iertat de a me exprimă — am descoperit o metodă nouă limbistică; o sistemă de scrutare, — și fiind că acēsta am practisat-o la scrutarea mai multor rădēcini și respective vorbe, — pentru limba romānescă — după convingerea mea — am ajuns adeseori la rezultate, cari până acuma nu s'au putut căștigă.

Terenul scrutării mele l'am numit intins, pentru ca rădēcinele cu tōte înțelesele lor le-am scrutat.

1. In limbele ce au remas din cele vechie, ce au trăit pe terenul unde s'a lățit latinismul séu romanismul vechiu, (in Italia, Spania, Gallia, Anglia) anume in limbele: bretonica, irica, scotica, precum celto-iberica, acuma baschica.

Acēsta am făcut mai nainte de a cunōșce opul lui Körting, carele (II. p. 1. ȳice: Limbele romanice in desvélirea lor au fost mai mult séu mai puțin influințate prin acele limbi, cari s'au vorbit in teritōrele respective inainte de romanisarea lor, anume prin celtica in Italia de sus și in Gallia; prin iberica in părți singulare a Galliei (Francia sudică) și pe insula pyreneia (Spania) și prin rătica (in teritōrul de limbă rătoromană in Svițera și in Tyrol.)

2. In limbele latina și cele romanice de ađi, — cari au mult material din cele de sub punctul prim,

O BOSNIACĂ.

și pentru unele speciale românești, sunt unicul izvor.

3. Fiind că limba latină e arică (indogermană), în unele limbi de pe unde au lăcuit Arii, și de unde au venit celții, anume în persica și arabica (altecum familia semitică dar amestecată cu indogermana.)

4. În limba germană.

5. În limba poloneză și boemică (cehica.) Dintre toate limbele romanice numai a noastră are relațiuni cu cea slavică prin pusețiunea geografică, față de slavii dela amăzi, dar am făcut scrutare în limbi slavice dela nord.

6. În limbele din alta familie (afară de cea indogermană) anume finnica și respective în limba finnică, maghiană și turcăscă (care în limba literară mai mult e persică și arabică), și cu cari asemenea avem atari relațiuni limbistice.

Astfel m'am întins mai departe decât ar fi terenul scrutării limbistice românești, dar în acest mod se poate da o iconă mai clară despre transformarea limbilor în genere și despre filosofia popoarelor în crearea cuvintelor tot din acea rădăcină. Terenul acesta e preîntins pentru o vieță de om, seu și a mai multora, ca să cuprindă toate materialele și toate formele unei limbi; — dar de orice limbele după rădăcină și înțeles și după forme și sufixe așa sunt de amescute încât atare material seu formă le aflăm — de originale — într'o limbă despre care nici am putut visa, e natural, că în acest mod s'ar pute mai bine licvidă materialice și formele.

O unică rădăcină, scrutată după toate schimbările ei materiale și după împărțirea înțelesurilor ei, ne dă mai multe sute de cuvinte scrutate etimologic și filologice, ca printr'o sistemă lămurită. — În modul arătat mai jos am scrutat mai multe rădăcini, și am venit la convingerea, că într'o limbă sunt prepuține rădăcini originale, căci multe — ce de alții s'au considerat de originale — sunt numai derivate.

E de minune, că rădăcinile originale și derivate — în grad mai mic seu mai mare — de regulă sunt comune: a) unui trunchiu de limbi (latina cu romanicele); b) unor familii de limbi (indogermanice); c) ba și altor familii de limbi, (semitica, finnica etn.)

De aci se vede, că mulțimea limbilor e formată: a) prin schimbarea literelor din rădăcini originale; b) prin restringerea seu estinderea înțelesurilor rădăcinilor; c) prin strămutarea sufixelor, seu d) prin schimbarea tot aceluși sufix privind la materialul lui seu e) privind la înțelesul lui.

În urmare, venim la convingerea, că în sensul strâns pe puține limbi se pot considera de originale, p. e. și chiar latina, căci și pentru acesta, cea originală poate fi prăkrită seu dără arica, ce până acum nu-i lămurită din destul.

A) Partea materială

asupra rădăcinii: *cad*.

Am ajuns dară la scrutarea materialului din rădăcina *cad*. Prin schimbarea literelor din *cad*, se fac rădăcini derivate. *Cad* e rădăcină originală, pentru că în ea se află literele cu son original. Literile se schimbă în modul următor.

C.

C e egal: $ch=k=kh$. C se schimbă în *ci* (ung. *cs*); arareori în *ț* (ung. *cz*) ce mai bine ar fi scris cu: *ç*. C se schimbă în *h* și *g* (formele cu *g*, din *cad* le voi arăta în scrierea viitoare, ca să nu conglomeriez aci atâta material.) Ch în unele limbi e *ci*, — în altele ch își schimbă sonul în *ș* p. e. franceza; în unele limbi susținut ch ca *ș* mai capătă s înainte de

ch, p. e. germana. Înainte de *c*, *ch*, *k*, *ch* adeseori se pune un *s* môle (*sz* ung.); fără ca *s* să se derive din atare parte a vorbirii (p. e. din prepozițiune) dar care adeseori regulază înțelesul. C se schimbă în *q*.

A.

A din *cad* trece în toate vocalele latine, grece, și a multor limbi; astfel în: *e*, *i*, *o*, *ö*, *u*, *ü*, *y*, *ä*, *å*, *ae*, *oe* și alte multe nuanțe, cari toate aci nu se pot defini din lipsa de litere cu accente speciale.

D)

D se schimbă în *đ* (*di*); și în *z*; apoi în *t*. în *ț* (*ti*) ung. *tz*, nemț. $z=tz$; în fine *d* se schimbă în *s* (*môle*) și arareori în *ș*.

Astfel din rădăcina originală *cad*, vom avea următoarele rădăcini derivate:

1. *Caed*, *ced*, *cid*, *cod*, *cöd*, *coed*, *cud*, *cüd*, *cyd*. *Chaed*, *ched*, *chid*, *chod*, *choed*, *chud*, *chüd*, *chyd*: — acuș *ch* sonul *k*, acuș *ch* sonul *ș*.

Kaed, *ked*, *kid*, *kod*, *koed*, *köd*, *kud*, *küd*, *kyd*. *qad*, *qed*, *qid*, *qod*, *qud* și cu diftongele respective.

a) La toate aceste punând și *s* înainte.

b) C strămutându-se în *h* (acesta după unele dialecte și în *j* ung. = *ï*.)

2. În *cad* în loc de *d* punând $d=đi$.

3. În loc de *d*, punând: *t*.

4. În loc de *d* punând: *ț* (*ti*) *tz*.

5. În loc de *d* punând *z* (*đ*) uneori cu sonul *tz*.

6. În loc de *d*, punând *s* (arareori și.)

Nu în fiecare limbă se află toate aceste rădăcini derivate; în unele mai multe, în altele mai puține: — dar toate aceste rădăcini — originală și derivate — există în mai multe limbi, — tot după regulile strămutării literelor și tot după clasificarea înțelesurilor.

Greutatea scrutării etimologice și filologice a stat în necunoștința naturei schimbării literelor și în necunoștința clasificării înțelesurilor rădăcinii.

B) Partea sematologică

asupra rădăcinii: *cad*.

Rădăcina originală *cad* și derivatele ei, în urmare și cuvintele formate cu aceste rădăcini, în unele limbi au înțeles identic p. e. *cad* în mai multe limbi însemnă cap (capul omului); în altele cap, trece și în înțeles sinonimic: p. e. capul armatei, chef (*çef*), ba și în alte sinonime (cuvinte cu înțeles asemenea) acuș cu înțeles mai rădăcat p. e. Dumnezeu, acuș cu înțeles mai de jos, p. e. serv; — toate aceste sinonime trebuie să vină într'o clasă a înțelesului rădăcinii, eră alte înțelesuri în clase speciale.

În operatul, ce urmăză, se va află și o sinonimică dezvoltată, nu numai într'o limbă; nu numai în vorbele mai multor grupe ci și a mai multor familii de limbă. Încât și acesta e o încercare nouă pe terenul limbistic comparativ, se auzim pe Körtling (II. p. 169.) Sinonimica comparativă, ce se lățește asupra limbilor diferite respective asupra familiilor de limbi, — ce până acuma puțin s'a usuat — dă un material bogat nu numai psihologiei popoarelor spre a face observațiuni pline de preț și interesante, dar ea face posibilă și deplină pricepere a opurilor literare în limbi străine.

Mai înainte de a intra în sematologică, — încât se atinge de forma lucrării adecă de înșirarea cuvintelor în clasele speciale —: fac observațiunea, că după unele încercări de formă pentru a grupă sinonimele în sens strâns luate cât mai tare, am ramas la modul de a înșiră cuvintele formate din *cad* după șirul vocalelor, — căci acesta formă am aflat-o mai

evidentă și lămurătoare, — și cetirorului puțin și chiar lucrul îi remase pentru de a grupă unele cuvinte și mai tare.*

(Va urmă.)

Dr. At. M. Marienescu.

Tainele Creațiunei.

De Camille Flammarion.

(Urmare și fine.)

Nu știi ce m'a făcut să-i ȳic, expresia feței sale și efectul vocii lui mai ridicată ca până aci, dar i-am ȳis: Iubite unchiule, aȳi par că sânt mai dispus și mai bine pregătit pentru a te asultă ca ori și când.

— Bine, ȳise el. Dăcă vrei, me voi măr-turisii ȳie Nu voi fi lung. Și ce e mai mult... este aproape nult...

Gol apoi un păhar de vin, și începui:

— Ce frumos este cerul, dăcă e cu totul senin; albastrul ui cât e de adânc, ce subțire este, ce transparent și lumina lui cât e de lină. Vine inse un vânt rece, o slbă adiere, o nimica totă și acel aer transparent de vine d'odată un nor vizibil. Numai temperatura s'a schimbat. In locul cerului senin și măsura-tă vedem nor groși. Știi tu ce este creațiunea: Nu este altceva deat un nor, un slab nor, o intunecime momentană in lumina dumnezeescă. Nu este știință pe lume, care să dovedescă că lumea a fost intotdăuna și că va fi de vecie. Din contră, totul arată că creațiunea a avit un inceput și că va avé sfârșit. Pământ, apă, nor, livele, pădure, vale, lună, stea, planetă, sôre — cu un cuvânt totul ce există pe lumea această, nu ete decât o stare excepțională, transitoriă, care și-a lua nașcerea dintr'o stare mai superiôră, seu dintr'un chaos, ca acel nor, care s'a format pe cer și care ptea să remănă până in capăt albastru.

— Ce ce vedem, ce simțim — totul in fine, tôte corpurile sânt compuse din atome invisibile și imperceptibile. Universal vizibil nu este decât un fenomen trecăur... Din planetă și-au luat ființa mineralele, pantele, florile, insectele și alte viețu-tôre. Vięta pământenă progreseză și progresul ei a dat nașcere gaului omenesc. Omenii trăesc, judecă, fac-dreg, invet, cerceteză, cu un cuvânt deslégă după o anume logică totul ce ei vëd. Și atunci dăcă noi n'am fi, pământul tot s'ar întôrce impregiurul sôrelui. A ceea nu hotășce nimic, dăcă ômenii fac ori nu ipoteze îndrăznte, seu stau in nelucrare. Că judecăm ori nu, că iubii ori nu iubim; trăim ori nu trăim, sântem înțelept ori proști, că trăim ori am murit, sântem tineri oi bêtrâni; că luăm parte la tôte miș-cările din vięta omenescă ori dormim somnul etern in vre un cimitii, tôte acestea nu schimbă nimic.

— A fost n timp, când nu a fost nimic, când cerul eră senin. O să vie ér vremea când nimic nu o să fie. Astădi nu este decât o vedenie ce dispare ca o schinteie, u nor pe cerul senin dăeesc care putea să remănă și netulburat.

— Să nu cecetăm deci. Creațiunea putea să remăie ori să se întemple astfel. Să nu ne căsnim: nu sântem decât iste fenomene trecătore. Pe cerul senin o suflare dăescă a creat un nor. Atăta tot, dăcă n'o fi chiar: mai puțin.

— Cât despr sôrtă, Dăeu, această este greu de

* In genere am cris numele popôrelor din acăror limbă s'a luat cuvântul respectiv, — dar mai târđu numele popôrelor Pam scris și scurtat, p.e. albanez=alb., arabic=arab., finnic =finn; unguresc=ung. etc.

înțeles. In care cauză lucrurile nici nu au logica lor, și totul este o amestecătură fără nici un Dăeu: d'a-șe și d'acelăși i perd copii, sânt o mulțime pe orfani, și sântu. Nu a fost vëdut arangiând serbări regale unde a serb. ori arderea pe rug a ereticilor, d'aceea puterea brută suprimă dreptul, nevinovatul și cel moral suferă in miserie, s'a descoperit că sânt draci, această este cauza că sânt atâtea nedreptăti in lume, că vedem atâtea prostii, flăcuri, că militarismul stă-pâneșce astădi lumea...

— Astfel vorbiă pusnicul astronom. Și vorbiă cu tôte puterea convingerei sale încât îi impunea că nici să respunđi nu puteai. Ipotesa lui nouă și in-drăsnită m'a sgduit ca și cum mi-ar sgdui craniul când ar căde pe capul meu un ciocan greu.

— Ideia că lucrurile existente n'au înțeles, scop, nici valôre, mi se părea tot atât de neplăcută ca neadeverată.

— Ideia că lucrurile din present nu sânt decât din întemplantare, că rătăcire și chaos pôte să fie cerul senin și vecinic și că întreg pământul se perde ca un vis trecător in univers: aceste cuvinte ale lui din contră, mi-au turburat întreg sufletul.

— Așă dar, strigai, nimic n'a fost nici inainte, nici după aceea, nici in intervalul ce este între tre-cut și viitor? Nimic dar! Se pôte primii această teorie?

— Acest nimic este totul, respunse unchiul. Ș-apoi continuă: Nu judecă cu ochii trușești: judecă cu aceia a minții tale. Dăcă in locul ochilor natura ne-ar fi dat alte organe, care să nu fie pentru a primii impresia ce ne-o face lumina, dar pentru alte impresii, am avé cu totul alte idei despre lume. Să nu cređi nici vederii nici pipăitului teu.

— Și 'n acest moment — lumea vizibilă e com-pusă din elemente ce nu le vedem, nu au greutate și nici pot fi pipăite de noi. Numai puteri abstracte sânt. Materia este un cuvânt fără înțeles, ceva gol.

— Dar noi, întrebai eu.

— Noi? noi nu sântem decât niște suflete, crea-turi dăești.

— Această definițiune a unchiului meu, nu știi de ce, dar îmi aduse inaintea vederii imaginea iubitei mele... Imi părea că me priveșce cu ochii ei des-merdători, că-și deschide gurița să-mi vorbescă lă-sând să i se vëdă astfel șirul de dinți ca niște măr-găritare... »Creaturi dăești, da, așă e,« ȳisei in mine.

— De sigur că un zimbet a apărut pe buzele mele.

— Sânt sigur, imi ȳise unchiul, că tu și acum cređi că trupul teu suferé ori gustă plăcere, fiind că primeșce atât impresiile plăcute, cât și cele rele.

— Eu așă cred, ȳisei.

— Da, tu așă cređi. Tu cređi că bând vin ori mâncând fructe bune, simți plăcere; când cineva te calcă pe picior, că simți durere; când mai ȳilele tre-cute ai fost și ai ascultat pe »Severo Torelli« auđul teu a fost încântat. Tu numai până aici ai progresat. Dar trebuie să știi, că nu tocmai astfel gustăm plăce-rile vieții. Numai sufletul este cel ce simte. Aduți aminte numai de visunile tale: vorbești, auđi, veđi, pipăești și totuș tôte aceste nu sânt nimic.

— Lumea nu este decât un vis.

In acest moment ora din turn bătú ȳece. Etă tabloul fidel al vieții: zgomot trecător, cânt ce dis-pare, voce ce se imprășce in tăcerea nopții fără infinit. Când omenirea și-a isprăvit cântecul d'o ar-monie suspectă, nu mai remăie nimic in urma ei. Întręga glorie istorică a popôrelor va dispăre pentru a fi inlocuită cu liniștea eternă.

— Așă dar, filosofia dtale, îl intrerupsei eu, e că: nu este scop in lume, nu pôte fi vorba nici de efect, că in natură nu e logică, și invęțații umblă pe

căi greșite vrând să esplice enigma care nici are vre-un înțeles.

El urmă apoi:

— A doua ți de diminută grăbii să-mi ved iubita.

— Abia remaserăm o secundă singuri, și-mi țiise:

— Te voi iubi totdeauna. Infinitul nu va fi desul pentru ca să-ți arăt ce mult te iubesc.

Eră să uit cele ce-mi spuse unchiul. Vorba *intotdeauna* a iubitei mele mi-a reamintit ce-mi vorbi unchiul eu o ți mai pré înainte.

— Intotdeauna, o întrebai. Nu va fi ore mult?

— Mie nu, țiise ea. Nu cređi că intotdeauna putem iubi?

— Ba da, respunsei eu, dar noi nu vom trăi intotdeauna.

— Tu cređi in mörte, întrebă cu mirare; și-apoi adăogă: eu nu.

— Durere, o șei și dta, că ea murise peste câteva țiile. Dusese in mica ei cameră un buchet enorm de crini...

— A adormit și nu s'a mai deșteptat nici odată.

— Acésta este reamintirea mea din Calais, țiise Desfontaines osténit. M'am gândit de atunci mult la densa și la unchiul meu.

Imaginea ei o vedeam par că totă țiua și nu am uitat nici filosofia comitelui Boe care represintă adevératul nihilism. Copila mea adorată nu credea in mörte.

Și-mi pare și mie c'o ved și-acum: suvenirul ei e mai puternic decât ori ce filosofie in lume.

O bosniacă.

— Veđi ilustrațiunea din nr. acesta. —

Una din părțile mai puțin cunoscute ale imperiului este Bosnia, care numai de vr'o dece ani a fost ocupată. Poporațiunea de colo compusă din serbi, croați și mahomedani ofere förte interesante studii etnografice. Dar aceste studii încă lipsese apröpe cu deseversire: tot ce avem la dispoziție, sânt niște schițe de călătorie, in care găsim și niște ilustrațiuni. O astfel de ilustrațiune reproducem in nr. acesta. Ea represintă o fată din Bosnia, in costumul ei simplu și totuș frumos, stând la fântână unde a mers după apă și lăsându-și gândul să sböre departe...

I. H.

Doine și hore de pe Sêcaș.

Luați feciori sêma bine,
Că ș-a mea mândruță vine,
Ș-așă vine de gătată,
Că ș-o clăie negreblată

Trecui valea ș-on păreu,
Me întelnii cu soceru-mău.
Soceru-mău așă țiicea:
Ie ginere fata mea,
Că-ți dau șasă hoi cu ea,
— Să-mi dai șasă și cu șasă,
Fata ta n'o bag in casă.
Fata ta-i scurlă in piclöre,
Maichii i trebă țesctöre.
— Da i-om punc călărigi,
Că s'ajungă la țălchigi.

Hai săracii ce feciori,
Par c'au fost tot vighitori,
Vighitori la pătrângei
Ș-o remas tot mititei.

Astă ernă vânt bătea,
Vânt bătea tare ningea,
Dêc aveam badiț viniă;
Dar acum lună-i și bine,
Dêcă n'am badiț nu vine

Fata popii Maria,
Nu dă gură vinerea,
Că o ține pe cășlegi,
Să o deie pe curechi.

Cine jöcă și nu strigă,
Facă-i-se gura strimbă,
Cine strigă și nu jöcă,
Facă-i-se gura tröcă

Cătă-i cochila*) de mică,
Tot se suie pe ochincă
Și iubeșce de pârleșce,
Mumă sa o dogeșce,
Să se lase pân a creșce.

De-ar fi dorul ca doru,
L'ai purtă in sin ca mēru,
Dar doru-i pasere verde,
Dêcă-l hađi in sin se cherde,
Dar doru-i bucată rea,
Nu-l port la inima mea.

De-aș trăi până la tōmnă,
Să me in sor să iau o dōmnă;
De-ar fi dōmna de țigan,
Numa să aibă vigan.

Pūs-am gând să me in sor,
S'aduc maichii ajutor,
S'o trântescă de cupter,
Câte-odată
Și de vatră.

De-ar fi doru vëndötor,
M'aș face neđuțlor.
Și mi-aș pune șatra in prag
Ș-aș vinde la dor cu drag
Și mi-aș pune șatra in pörtă
Ș-aș vinde la lumea tötă.

Bărbale sufletu mieu,
Cănepă mi-ai sēmēnat,
Bölă in öse ne-ai băgat,
Da ie cōsa ș-o coseșce,
De bölă me mântueșce.

Pentru tine nyuliță,
Me latră câni in pörtiță,
Pentru tine mie in völtă,
Me latră câni la pörtă.

Aurel C. Domșa.

*) Copilă. pronunțată ca și mieu, mi-ai moiat.
Notă. Silabele subliniate au o pronunțare particulară,
ca. a chi=fi, cochil=copil, nyie=mie, nya=mia, vorghiam=
vorbiam, nyo=mi-o ș. c. l.

Serată și cină la dl Zach.

(Din „Pian și cântare“ de Fr. Wieck.)

Persónele:

Dl Zach — (fost musical în tinerețe, — nu pré avut. Soția lui, născută Tz. (cam otrăvită.)

Bótă, fiul lor, în etate de 17 ani, — (studiază musica »fórté serios.«)

Büffel, — profesor de pian — prin urmare profesorul lui Bótă.

Bétránul máestru (cam grosolan.)

Cecilia, fiia-sa (timidă.)

Zach (cátră bétránul máestru, Wieck.)

— Regret că n'am putut asistá și eu la concertul de aserá. — Eram și eu musical mai înainte. Fiica dtale, nu este asá? — are deja óre-care desteritate la pian...

Bétránul máestru: Apoi de, — va avé dórá și ceva mai mult decât numai »óre-care« desteritate. Noi ne ocupám cu musica cu multá plăcere.

Náscuta Tz. (cu invidie, pentru că Cecilia cástigase multe aplause în concertul din séra trecută și pentru că Büffel cu al seu Bótă încă nu debutase în publicul — »nepricepétor de musicá« — dintr'o resuffare): Când a început fiica dtale să învețe la pian? Și adecâte de cáți ani este dënса? Íi place să cânte? Cred că dta ai fi fórté sever cu fiicele dtale, le legi de scaun? Cáte césuri pe dí le síleși dta să eserceze la pian? Nu le pré oboseși? Are talent? Nu e bolnávicióasă?

B. m. Gáseși dná, că ea nu arată bine și n'ar fi destul de mare și fórtá pentru etatea ei?

Náscuta Tz. (Pripitá) Ar arată póte totuș mai bine decá nu ar cântá la pian?

B. m. (Inchinându-se.) »Nu pot să știu tocmai decá ea...

Zach (intrerumpéndu-l repede și apucându-l de doi nasturi dela căput.) Am auđit eu despre dta că pré íți torturezi fetele cu ecersatul. Pe cea maimare inse ai pus-o să cânte díua și nóptea. Ei, — ađi să ascuți — pe Bótă al meu, care are să ocupe odatá în lume — decá o vré Dumneđu — chiar locul lui Thalberg. Să-mi spui acum și páreerea dtale asupra jocului seu — dar fără rezervá, te rog*) — ținem să-ți cunoșcem opinia, de și iubitul nostru profesor Büffel nu este de acord cu dta.

(Büffel intr'aceste rescoleșce prin note și cautá printre ele tóte etudele prin a căror ascultare B. m. avea să-și merite cina de astá sérá.)

B. m. (Resignat, și presimțind nenorocire.) Am auđit vorbindu-se multe lucruri frumóse despre diligența fiului dvóstre! — Ce studiezi acum, dle Bótă?

Bótă (fórté mándru și incređut și cam bádárános.) Eu cânt câte șase césuri pe dí — doue césuri scale cu améndoue mánile și câte patru césuri etude. Caietul prim de Clementi și patru caiete de Cramer le-am trecut deja. Acum sânt la »Gradus ad Parnassum.« — Mutarea corectá a degetelor la aceste etude asemenea am studiat-o.

B. m. Ah, va să dicá te ocupi fórté serios — asta e frumos dela dta — și dela dl Büffel. Dar pe lângá aceste — ce piese mai cânti? de Hummel, Mendelssohn, Chopin séu Schumann?

Bótă (cu dispreț.) Dl Büffel nu póte de loc să sufere pe Chopin și Schumann. Mai deunăđi par-

*) Aveam líreșce numai să laud.

course ei, în trecát, și »Kinderscenen von S...« — despre care se vorbeșce atât. »Mama« a m... și ea e musicalá și cântá mai înainte, când și »papa« erá musical — dënса dicea: »ce mai copilării or... și aceste?« Să fie aceste valsuri pentru copii? — Și titlurile copiláreși? — Așá ceva póte fi bun dóp pentru nevéstá-sa, dar nu pentru noi!“

B. m. Da aceste »Kinderscenen« sânt curióse copilării pentru mánii bárbáteșci desvoltate! »Mama« a dtale are dreptate, sânt pré scurte, n'ar strică să fie mai multe. — Valsuri inse nu sânt! —

Bótă. Ei, valsuri nici nu-mi este permis să cânt. Dl Büffel páșeșce sólid de tot: mai înteu am să ecersesz bárbáteșce »Gradus ad Parnassum« întreg, pe urmă abiá am să studiez cu el un concert de Beethoven, la care el vré să scríe aplicatura potrivitá. Acéstá piesá apoi am să o cânt în public și — a díș el și mátușá — că au să fie uimiți toți ascultánd cântarea mea.

Büffel (care ascultá de departe, se apropie de dënșii.) Ei, dle Wieck, cum íți place metódu meu? Dta pare-mi-se ai cu totul alt metódu? — Pentru aceea noi tot putem remáné amici și mai departe. — Da, așá de vrei să ađungi la ceva în díua de ađi, trebuie să te apuci cu améndoue mánile, acéstá-i ideia mea! Dar bunul Bótă și arată o stáruință și o rábdare ne mai pomenită. Cele 96 de etude, pe tóte de-a rândul le-a suflucat fără intrerumpere. Íi venise aprópe reu de ele. De aceea »papa« — i-a cumpérat un cal de călărit, pe care înclecá în fiecare dí un cés, restaurându-se în aerul liber.

(Zach împreună cu soția-sa și o mátușá bétráná, ceva mai departe, jócă Whist.)

B. m. Nu intruneși dta la studiarea etudelor și studiul altor piese, spre a desvoltá, pe lângá agilitate, și simțul pentru o intonare bună, finá, ceea ce ar trebui să mérgá máná în máná cu studiul mecanic? — gáseșce că neglijiarea acestui lucru tocmai e cauza de ce ađi avem așá de mulți pianíști ce cântá mecaniceșce numai, fără simțire, — cântá la pian și cu tóte aceste nu fac musicá. Prin ce arta nu e decât degradatá!

Büffel. Larifari! game, șcale! »Gradus ad Parnassum!« — clasic — clasic!

Náscuta Tz. (care trágénd cu urechia la ce se vorbiá, pierduse partia. Se apropie de-odatá și veninóșá): Me iértá dle, dar fiica dtale totuș ar cântá mai bine, decá ai mai fi lásat-o dece ani să ecersceze frumúșel la Cramer și Clementi. Direcțiunea spre Schumann și Chopin nu ne place de loc. Dar ambițiunea, vanitatea! — Inse față de párintele cu o astfel de fiică trebuie să fim indulgenți! — La noi e de tot altceva. Pe dl Büffel nu-l atrage nici o legăturá de iubire spre Bótă al meu. El își urmezá calea bárbáteșce, drept înainte, fără intrerumpere și vanitate, și nu se uitá nici nici în drépta nici în stánca.

B. m. Madame, — ími retrag cuvéntul. Dta poți avé dreptate — din 'al dumitale punct de vedere. Cu ómeni de aceștia ai simțirei, cum sânt și eu unul, trebuie să fii cu puținá índulgență! — Dar — pare-mi-se că dl Bótă începe a cântá.

(Dl Bótă cântá doue etude de Clementi, trei de Cramer și patru din »Gradus.« — Și totuș — nu se mai »incálđi« cântându-le; calul de călărit dela »papa« ér 'a întárit se vede.)

Sânt întrebat: Ce díci? cum cântá Bótă? Cum?

Am díș că nu voi să scriu tractate; vréu numai să anímez — să indigitez. — Ș-apoi nu scriu eu pentru Bótă et Büffel!

Urmá cina; acéstá împreună cu niște vinuri dulci o inghițirám și eu — amintiri acre dela acéstá seratá musicalá petrecută.

Sofia Vlad-Radulescu.

Literatură și arte.

Știri literare și artistice. *Carmen Sylva* a mai tradus câteva poezii din ale lui Eminescu și le va publică, îndată ce se va întorce în țară. — *Veronica Micle*, după cum ne spune »Românul«, a lăsat urmări un volum inedit de corespondențe între ea și dintre poezii cei mai cunoscuți ai României; ea și ei vor pune în curând acest volum sub presă. — *dr. Ioan Mihályi*, fide comitatens în Sighetul Marșului, a cetit în adunarea societății istorice maghiare note luate din Sighet o lucrare istorică, ce se va publica în »Századunk«, organul societății.

Bustul lui Eminescu. Cetim în »Românul«: în sfârșit Eminescu va avea în curând un bust, decât ne de marmură, cel puțin de teracotă. În urma stăruințelor depuse de dl. Corneliu Botez, student în drept și filosofie și redactor al părții literare dela »România Literară«, sculptorul Filip Marinescu va începe în curând facerea bustului poetului în teracota și după promisiunea dată, bustul va fi instalat în sala Atheneului, înainte de a se face inaugurarea lui.

Biblioteca pedagogică. Dl. V. Gr. Forgevan, cunoscutul nostru pedagog, acum profesor de pedagogie la școala normală de institutori în București, a scos la lumină în Blaș un volum intitulat: »Indreptar Teoretic și Practic« pentru aritmetica din școala poporală, în folosul preparanților (normaliștilor), a învățătorilor, institutorilor și a altor bărbați de școală. Carte aprobată de comisiunea școlastică arhidiecezană din Blaș. Cartea voluminoasă are 382 pagini și e lucrată cu întrebuintarea celor mai de frunte scrieri relative la specialitatea aceasta; de aceea omenii competenți o vor putea întrebuinta cu succes. Prețul 1 fl. 80 cr., pentru România $4\frac{1}{2}$ lei.

Noue spre-dece omilii ale celui dintru sfinți Părintelui nostru Ioan Gură-de-aur la epistola sfântului apostolul Paul către Romani, traduse din textul original, ediția Migne, cu ajutorul traducerii latine a aceleiași ediții și cu ajutorul traducerii germane, ediția Kempton, de Constantin Morariu cooperador la biserica s. Parascheva din Cernăuți și Stefan Saghin de la teologie. Acesta e titlul unui volum, reproducând din »Candela« și apărut la Cernăuți în tipografia arhidiecepală, asupra căruia tragem atențiunea noastră. Cartea se vinde în folosul societății »Școala română« din Sucéva cu 1 fl. séu 2 franci esemplarul. Se află de vândare la traducători în Cernăuți.

»**Generațiunea nouă**« este titlul unei reviste științifico-literare, ce va apăre în București, cu începerea lunii viitoare, sub redacțiunea unui comitet compus din mai mulți tineri, studenți la diferitele facultăți dela universitatea de acolo.

Cărți de școlă. În editura librăriei Nicolae I. Ciurecu în Brașov au apărut: »Religiunea creștină« cuprindând învățături despre credința și faptele bune creștinești, pentru școlile elementare de ambe secse, de Ioan Popea, profesor la gimnasiul român gr. or. din Brașov. Edițiunea a VI. Prețul 12 cr. — »Curs metodic de istoria naturală« pentru școlile populare, de Ipolit Ilasiavici, profesor de științele naturale la gimnasiul român gr. or. din Brașov. Edițiunea II, emendată și amplificată în text și cu ilustrațiuni. Prețul 30 cr.

Nunta la Români. A apărut în editura Academiei Române: »Nunta la români«, studiu folkivistik, despre datinele, obiceiurile Românilor la nunți, datorit penei doarei Elena Didia Odorica Sevastos. Se știe că această operă a fost premiata cu 5000 lei de Academia Română.

Dicționar german-român. De sub preșele tipografiei H. Goldner din fași va apăre în curând in-

tăia fasciculă din »Dicționar german-român« de S. I. Grossmann. Intregul op va cuprinde 40—45 fascicule câte 2 côle, formatul 4°. — La fiecare 15 zile va apăre o fasciculă și se va vinde cu 50 bani în totă România. Prima fasciculă se trimete gratis și franco, după cerere adresată autorului (strada Golia 7).

Dialogi Romano-francesi cu prețul 1 leu 80 b. »Cantașul limbei franceze« cu prețul 1 leu 50 b. — În adaos și cu multe observațiuni foarte interesante, aprobate de onor. minister al cultelor și al instrucțiunii publice din România, de dl. Georgiu Ștefan, profesor public, a apărut la București.

Diare noue. *Independentul*, anunțat de noi în luna trecut, a apărut la București. — *Patriotul* un alt diar nou, s-a anunțat aparițiunea pe eri vineri la București.

Teatru și musică.

Știri teatrale și musicale. *Artistul Ionescu* a sosit cu trupa sa în Brașov și a jucat mercuri și joi; pe adi sâmbătă și duminică a anunțat represintațiuni la Săcele. — *Victor Michel*, care în véra acesta a dat concerte prin mai multe orașe ale României, are de gând să facă o călătorie artistică prin Europa.

Adunarea din Caransebeș a Societății pentru fond de teatru român, la 29 și 30 septembrie n., cu programa ce o publicăm, are să fie o demnă urmărire a strălucitei adunări ce au în Lugos. Comitetul arangiator lucrază din respeteri să mulțămescă publicul; cauza că emularea corurilor vocale nu se va ține, este, că s'au inscris numai puține și astfel nu s'ar fi putut presintă publicului o iconă fidelă a corurilor populare. Dar și cu această omisiune, programa este destul de interesantă.

Invitare la teatru român în Chiseteu. Corul vocal din Chiseteu invită cu onore la producțiunea piesei originale: »Ruga dela Chiseteu« de Iosif Vulcan, ce se va da la totă întemplantarea cu ocaziunea rugei la 8/20 septembrie 1889 în curtea s. bisericii. Persónele: Ion Ursuț, plugar, V. Gerda; Raveca, soția lui a doua, M. Micaescu; Parascheva, fiica lor, S. Lazar; Traila Coșteian, fecior holteiu, I. Dragici; Achim Ghiju, pretenul lui, I. Șuman; Efta Marcu, plugar, I. Micu; Rusalina, nevêsta lui, E. Petruț; Costa Hêrju, insurâtel. D. Gerda; Gruia Goruian, cismar, D. Radulescu; Șloim, precupeț de têrg, G. Șepețian; Lica-Sica, plăeș, D. Manea; Nuț-Tomuț, un străin, D. Gerda; Chira Crăciun, cond. corului, C. Manea; Chinezul, D. Șuman. Un turtar, G. Petruț. Un covrigar, N. Micaescu. Inceputul la 5 ore d. m. Prețurile: loc I 80 cr., II 50 cr., III 20 cr. Bilete la cassă. După teatru joc. Musica capela primă din Caransebeș.

Concert popular în Brașov. Tinerimea plugarilor români din Brașovul-vechiu va da duminică la 3/15 septembrie o petrecere, în folosul școlarilor săraci de acolo, care va începe cu un concert cu următorea programă: 1) »Marșul lui Horia«, esecutat de musica națională. 2) »De-aș fi iubit-o«, de N. Popovici, esecutat de corul miest al plugarilor. 3) »Frunțuliță de sub punte«, solo pentru tenor. 4) »Condâmnarea strugurului«, poesie de A. Pan, declamată de D. Popa. 5) »Etă ziua triumfală«, de Humpel, esecutat de corul miest al plugarilor. 6) »Potpouri național«, esecutat de musica națională. 7) »Sub această negră stâncă«, de N. Popovici, esecutat de corul bărbătesc al plugarilor. 8) »Barbu Lăutarul«, vódevil de V. Alecsandri, jucat de D. Oprescu. 9) »Sunt soldat«, de G. Dima, esecutat de corul bărbătesc al plugarilor. După producțiune urméză danț, începând cu »Călușerul și Bătuta.«

Concertul din Mehala, suburbii al Timișorii, la 15/27 august, a reușit bine. S'a executat următorul program: »Motto«, cântat de corul vocal. »Tot românul«, poezie de I. Tripa, declamată de dșora Ana Voianțiu. »Sus opincă«, de I. Vidu, cântat de corul vocal. »Moș Martin«, poezie de Iulian Grozescu, declamată de Pera Brănuț. »Dorul instrăinatului«, cântat solo de dl Georgiu P. Târșiu. »Străina«, poezie de I. Grozescu, declamată de dșora Cristina Rotariu. »Vânătorul«, cântat de corul vocal. »Mărturisirea ganului«, convorbire comică de Sava Curuie și George Doboșan. »Etă ziua triumfală«, de V. Humpe, cântat de corul vocal. Petrecerea, care a urmat după concert, a fost foarte veselă și a produs bisericii de acolo peste o sută de florini. În frunța aranjării concertului a stat dl Dimitrie Roman, preparand din Arad.

Serată teatrală în Iași. Duminică în sala conservatorului de muzică și declamație din Iași, s'a dat o serată teatrală pentru sporirea fondului de ridicarea statuei decedatului poet Mihail Eminescu. S'a jucat »Picătura« comedie într'un act și »Vincența« dramă în versuri într'un act. S'a recitat poeziile »Cătră Eminescu« de A. Vlahuță, »Venera și Madona«, »Glossa«, »Pajul și Cupidon« și »Doina« de Eminescu. Au luat parte la reprezentație drole: E. Levanda, C. Florescu, M. Macsim și dnii: M. Belador, P. Liciu, C. Penel și P. Doria.

Biserică și școlă.

Șciri bisericești și școlare. *Dl Gavril Surducan* a dăruit bisericii gr. c. din Band casa sa din piața Bandului și 4 jughere de fond în preț de 2000 fl. — *Dl A. P. Florian*, capelan militar în Bosnia, a dăruit pentru spesele de zidirea bisericii gr. c. din Racovița 50 fl. — *Dl V. Gr. Borgovan*, profesor la școlă normală superioară de institutori (preparandie) din București, a fost numit și director la școlă de aplicație, ce se va deschide la 1/13 septembrie a. c. în capitala României. — *La Asilul Elena Dómna* din București s'au prezentat peste 400 de petiții pentru copilele ce vor să intre și sînt numai 8 locuri vacante.

Protopresbiteri. Consistoriul eparchial aradan intrunit în ședință plenară a întărit alegerea părintelui Pavel Miulescu, protopresbiterul Ciacovei, de protopresb. al Banat-Comloșului și a părintelui Moise Boșcan, paroc în Curtici, de protopresbiter al Aradului.

Reuniunea învățătorilor din diecesa Caransebeș s'a ținut adunarea în anul acesta la Făget în 25 și 26 august n. sub presiul dlui Stefan Velovan, profesor și director la institutul preparandial din Caransebeș, luând parte un număr mare de învățători și preoți. În cursul celor două ședințe, afară de afacerile administrative, s'au discutat mai multe chestiuni pedagogice. La serviciul divin a cântat corul vocal de acolo, sub conducerea învățătorului Unipan, care a aranjat și o reprezentație teatrală: »Nunta țărănească« de V. Alecsandri. Un bal frumos a încheiat șirul festivităților.

Reuniunea învățătorilor români din districtul Brașov va ține adunarea sa generală la 11/23, 12/24 și 13/25 septembrie în Brașov, unde e convocată de vicepresidentul G. C. Bellissimus și de secretarul I. Dariu. Prelegere practică va ține învățătorul Ioan Dariu, apoi se vor discuta felurite chestiuni pedagogice.

Reuniunea învățătorilor gr. or. din districtul Sighișoara a ținut adunarea sa generală în comuna Moșna la 1 și 2 septembrie n. sub presiul dlui administrator protopresbiterial Demetriu Moldovan. Au ținut prelegeri practice și teoretice învățătorii Du-

mitru Stuchirean și Ioan Muntean. Adunarea a fost bine cercetată, au luat parte și preoți, asemenea și administratorul protopresbiterial I. Chendi, care după liturgie țină și o cuvîntare.

Conferința învățătorescă din Banat-Comloș, la 19 și 20 august, a fost bine cercetată. Învățătorul Petru Frențiu, în calitate de comisar consistorial, a dezvoltat un principiu pedagogic foarte practic și de mare folos, care a fost ascultat cu atențiune de cătră toți.

Ce e nou?

Hymen. *Dl Petru Vajda*, absolvent de teologie al diecesei Gherla, la 16 l. c. s'a cununat cu dșora Cornelia E. Pop, fiica dlui Ioan Pop în Cizer. — *Dl Teodor Nagy*, teolog absolvent și dșora Iulia Pop, s-au ținut cununia la 8 septembrie n. în Hădărău. — *Dl George Jian*, învățător în Oravița, la 5 septembrie s'a logodit cu dșora Hermina Dragan, absolventă de teologie din Cizer.

Petrecerea de veră lângă Gherla în locatul satelor dela Chirău, la sfîrșitul lui august, a reușit foarte bine s'a ținut până duminică la 5. Dintre dăruite prezente ni se însemnă, doamnele: Otilia Negruț în Pușcariu, Ana Stej. n. Roman, Elena Pop n. Manu, Man din Gherla, Puscariu Rus din Tăga, Mureșandiu, Lona, Păpăriu Pop din Ielod, Coroian din Dobâca, Nemeș din Orăștie, Iuga din Negrișești, Salvan din Ciaba în costum, Macavei din Năsal, Filipan din Buza, Silași din Seplac, Zamfira Ghelner din Valea Groșilor, Barcian din Orman, Rus din Cuciud, Chereșteș din Ceutea în costum și dșorele Cornelia Lupu, Sabina Boeriu, Elena Biltiu, Porde din Gherla, Emilia Nemeș din Orăștie, Eugenia și Rosalia Păpăriu Pop din Ielod, Cornelia Pușcariu în costum, Aurelia Rusu în costum din Tăga, Sabina Maniu din Zălau, Virginia Silași din Seplac, Huza din Ciaba în costum, Valeria Ghelner din Valea Groșilor, Negruț din Sucutard, Eugenia Barcian din Orman, Maria Silvia Daniela din Budatelec în costum, Maria Cupșa din Ielod, surorile Oltean din Valasut în costum, Maria Rus din Cuciud și altele.

Banchet în onorea dlui Ioan Slavici. Mercuri s'era s'a dat la Sibiu o mesă festivă în onorea distinsului nostru publicist, dl Ioan Slavici, în saloanele din etagiul prim al restaurațiunii Pankievitz. La această festivitate amicală — scrie »Tribuna« — au luat parte peste 50 persoane, dămne și domni, din Sibiu și diferite părți ale țerii. S'era a fost de caracterul cel mai cordial, meserii înimați și însușețiți, cum sînt toți oamenii de inimă când vîd în mijlocul lor pe un amic scump, care multă vreme nu l'au vîdut, multă vreme le-a lipsit. Se înțelege, că n'au lipsit nici obișnuitele toast, care inse n'au avut caracter oficial, ci au fost manifestațiuni de bucurie și încredere a prietenilor de aceeași principii și aceeași convingeri. Dela mulți amici ai dsale, cari n'au putut veni să asiste la această festivitate, dl Slavici a primit pe cale telegrafică felicitări.

Balul din Năsăud, dat încă 'n luna trecută, despre care inse abia acuma primim șcire, a reușit cam slab, căci au fost puțini. Costumul național a fost represintat prin o singură damă. Cu tôte aceste veselii n'a lăsat nimic de dorit și petrecerea a ținut până dimineța.

Șciri diplomatice. *Dl Stamatiade Stamate*, actual vice-consul și cancelar al consulatului general al României în Budapesta, a fost transferat în postul de vice-consul, la consulatul general din Salonic, post creat prin bugetul pe anul curent. — *Dl Constanti-*

nescu Spiru, actual cancelar al consulatului general al României în Salonic, a fost transferat în postul de vice-consul și cancelar la consulatul general din Budapesta, în locul dlui Stamatiade.

Petrecere la Babohalma. Ziua de Stă Maria s'a serbat în Babohalma cu multă veselie, la casa marelui proprietar Nicolae Pop. Dna soție, care își avea ziua onomastică, a încântat cu afabilitatea sa toți oșpeții, cari ș-au petrecut până dimineața. S'a jucat și »Brăul« sub conducerea dnei Maria Pop.

Congresul studenților români. Asociațiunea generală a studenților universitari români anunță că la congresul din acest an, ce va avea loc la Ploești și zilele de 6, 7, 8 septembrie v. se vor ține două conferințe din partea secțiunii Iași: cea dintâi despre »Optimism și Pesimism« de dl Stefan C. Ión student al facultății de literă și cea de a doua despre »Genialitate și nebulie« de dl V. Lateș student în medicină.

O catastrofă grozavă. În magasia de cartușe și de prav din apropierea portului Anvers a fost la 7 l. c. o grăznică exploziune de dinamit. Din lucrători 150 au murit, 50 s'au rănit. Esplosia s'a tras din atelier, unde erau îngrămădite 50 milioane de cartușe.

O jertfă a toaletei. Foile rusești povestesc despre o sinucidere dintr'un motiv unic în felul seu. O frumoasă dar pre vanitoasă fată din Charkov a primit din Paris o materie de haină, foarte frumoasă, și ea speră că o haină din astă fină materie îi va servi ca mijloc de a întuneca pe toate concurențele sale. Cusătoră înse, căreia i-a dat materia să-i facă haina, numai i-a cărpăcit-o. Pentru tinera damă acăsta a fost pre mult: ea desperă și se spânzură.

Un proces de o sută de ani. Marele romancier Dickens, cu umorul ce-l caracterisă și cu puterea dramatică a condeiului seu, a făcut și ridicul și a condamnat și cu multă asprime legiferarea engleză, care eră atât de încetă, încât unele cause nu se putea judeca decât în mai multe decenii. Aci este dovedit că în Rusia lucrurile stau și mai reu. Înaintea tribunalului din Sebastopol s'au reînnoit desbaterile unui proces care ține de o sută de ani. Causa procesului sunt moșiile ce au ramas după un descendent din familia Sidjausey, ai cărui moștenitori nu s'au ales până acum din averea de mai multe milioane decât cu cheltuelile de judecată, citațiuni la tribunal, astfel că unul deja s'a și ruinat din cauza multelor cheltueli. Și decă procesul va mai dură încă multă vreme, de sigur că toți moștenitorii vor pute dice ca Goethe: „Vai mie că sunt nepot!“

Căutători de comoră sub apă. Zilele acestea a plecat în Siney o companie spre Selanda-Nouă pentru a căuta aici în mare comori. Încă în anul 1853 a plecat din Melburne spre Londra vasul »Madagascar« cu o mare cantitate de aur. Vasul nu a ajuns înse la destinația sa și s'a scufundat în drum. După indiciile ce are compania sus menționată, vasul s'ar fi scufundat în apropierea Noului Selande, de unde se speră să pōtă fi scos aurul pierdut.

Necrológe. *Stefan Adam*, avocat, protofiscal onor. al magistratului din Timișóra, defensorul matrimonial al scaunului protopop. rom. din Timișóra, în mai multe rânduri deputat la sinodul eparhial din Arad, a reposat în noaptea spre 30 august n. după o bolă mai îndelungată de inimă, în al 65-lea an al etății sale. — *Avram Carpinișan*, paroc gr. or. în Rehëu în Ardeal, a încetat din viață la 17 august, în etate de 59 ani. — *George Elveș*, fost vice-pretor și notar la sedria orfanală din Făgăraș, a reposat acolo la 29

august, în etate de 38 ani. — *Teodor Colbasi* de Mező-Örményes, proprietar, a încetat din viață la Sibiu, în 7 septembrie, în etate de 69 ani, lăsând în doliu familie numerosă. — *Alexandru Rákóczi* de Capolna, asesor orfanal în pensie, a murit în Remetea din Chior, la 8 septembrie, în etate de 45 ani. — *Antoniu Milian*, paroc gr. c. în Er-Tarcia, diecesa Orăđii-mari, a murit la 8 l. c. în etate de 59 ani.

Ghicitóre.

De Rosalia Ursu-Beleș.

Din literele următoare și anume: 7 a, 1 b, 1 d, 2 e, 1 f, 1 h, 6 i, 1 j, 9 g, 1 m, 1 n, 1 r, 2 s, 2 t, 2 u, — să se formeze 7 cuvinte a căror litere inițiale cetite de sus în jos dau numele unui diar politic român, er cele litere cetite de jos în sus dau numele unei reviste beletristice române.

Cuvintele să insemne.

1. Numele unei muse (deese.)
2. Un nume de femeie scurtat.
3. Un riu în Olanda.
4. În limba francesă însemnă magistrat (în vechia monarhiă.)
5. Un oraș în Germania.
6. Numele unei frumoase regini.
7. Cetit întors ne dă un riu în Germania.

Terminul de deslegare e 28 septembrie. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

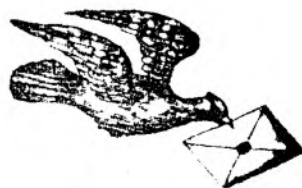
Deslegarea logogrifului din nr. 11:

Mureșan
Mureș
Mure
Mur.

Deslegare bună primirăm dela dōmnele și domnișorele: E. Cristea, Cornelia M. Albin, Iulia E. Iancovici, Aurelia Cosma, Aurelia Lupan, Lucreția Rațiu, Lucia Cosma, Rosalia Beleș, Anița Bica, Ludovica Tarca, Anastasia Străvoiu, Emilia Pop n. Marcuș, Silvia Hossu, Elena Kolenek, Zamfira B. Munteșcu, Livia Carabaș, Ana Maior, Maria Maior, Sidonia Popescu și dela dnii A. C. Dōmșa, George Russu, Sever Selăgian, I. Caramlan, Ioan Bōcanici și Nicolae N. Pop.

Premiul a fost dobândit de dșóra Aurelia Lupan în Teiuș.

Poșta Redacțiunii.

Bozocici. Aveți dreptate. *Carpiniș.* În nr. viitor. *Servantul Trubadar* și „După atâta vreme lungă« nu se pot publică. Cel puțin de-ai scrie mai legibil. *Strada Casarmei nr. 46.* Sosit-ai acasă? N'ai nimic a ne povesti în colonele foi noastre?

Călindarul săptămânei.

Ziua sept.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Dum. 14 după Rusali, Ev. dela Mateu c. 22, gl 5, a inv. 3.			res. ap
Duminecă	3 Mart. Antim	15 Nicodem	5 38 6 11
Luni	4 Mart. Babilă	16 Eufemia	5 39 6 9
Marti	5 Prof. Zaharia	17 Lambert	5 41 6 6
Mercuri	6 Min. Arch. Mich	18 Copertin	5 43 6 4
Joi	7 Mart. Sozontu	19 Sidonia	5 44 6 3
Vineri	8 (7) Nasc. Prăcuratci	20 Agapia	5 45 6 2
Sămbătă	9 PP. Ioach. și Anna	21 Matei	5 46 6 59

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hugel în Oradea-mare.